

'Yüksek faiz ekonomiyi yavaşlatır'

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, 2024'te enflasyonun Türkiye açısından en önemli sorun olmaya devam edeceğini belirterek, "Yeni yıl, Türkiye açısından kesinlikle ve kesinlikle kararlılıkla enflasyonla

mücadele edilmesi gereken bir yıl olacak" dedi. Bahçivan, iç piyasada enflasyona karşı en önemli silah olarak faizlerin görüldüğünü ifade ederek, "Faizlerin yüksek olması ve bu faizlerin yüksek seyri mutlaka ekonomik aktiviteyi ciddi ölçüde yavaşlatacak. İç

piyasaya bağlı sektörlerde hem talep noktasında, hem finans kaynağı noktasında bir zorluk yaşanacağı kesin" diye konuştu. **Sanayiciler** olarak, TL'nin aşırı değer kaybının kısa vadede para kazandırsa da uzun vadede farklı çok büyük maliyetlere sebebiyet verdiğini anlatan Bahçivan, kur açısından en huzurlu dönemde olduklarını söyledi. **(AA)**

TÜRKİYE YABANCI SERMAYEYİ YENİDEN KAZANACAK

Erdal Bahçivan, Türkiye'nin yabancı sermaye açısından gözlenen bir ülke olduğunu söyledi.

Erdal Bahçivan

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, Türkiye'nin birçok sektörde yabancı sermaye açısından gözlenen ve özlenen bir ülke olduğunu belirterek, "Ya-

bancı sermayeyi Türkiye tekrar kazanacak. Kuvvetle muhtemel gelecek yılın 2. yarısında, her şey yolunda giderse, yabancı sermaye hareketlerini farklı farklı sektörlerde göreceğiz." dedi. **Erdal Bahçivan**, 2024'te enflasyonun Türkiye aç-

sından en önemli sorun olmaya devam edeceğini belirterek, "Yeni yıl, Türkiye açısından kesinlikle ve kesinlikle kararlılıkla enflasyonla mücadele edilmesi gereken bir yıl olacak" dedi. Finansmana erişimdeki zorluklara da dikkat

çeken Bahçivan, "Özel bankalar tamamıyla piyasadan yok olmuşlardı, çekilmişlerdi. Şimdi özel bankaların son 2 aydır tekrar finans dünyasında, varlıklarını hatırladıklarını görüyoruz. Tekrar bankacılığı hatırladılar" diye konuştu.

İSO BAŞKANI BAHÇIVAN'DAN 2024 ÖNGÖRÜSÜ

Yabancı sermaye akışı hızlanacak

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, Türkiye'nin birçok sektörde yabancı sermaye açısından gözlenen ve özlenen bir ülke olduğunu belirterek, "Yabancı sermayeyi Türkiye tekrar kazanacak. Kuvvetle muhtemel gelecek yılın 2. yarısında, her şey yolunda giderse, yabancı sermaye hareketlerini farklı farklı sektörlerde göreceğiz" dedi.

UZAK DOĞULU VE ASYALI ŞİRKETLERİN İLGİSİ ARTIYOR

Şu anda sermaye piyasalarının halka arzlar üzerinden döndüğüne değinen Bahçivan, şunları kaydetti: "Kaliteli sermaye ve iş ortaklıkları açısından bunun zamanının geldiğini, çok da uzak olmadığını düşünüyorum. Japonya birçok sektörde Türkiye'ye yatırım yaptı. Hintliler geliyor. Uzak Doğu'dan, Asya'dan gerekse Avrupa'dan ve Amerika'dan sermaye hareketliliği bekliyorum."

Yeni hükümet ve ekonomi kadrosuyla birlikte piyasalarda istikrar ve güvenin yeniden oluşmasına başladığını söyleyen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçvan**, 2023 ve 2024 yılını değerlendirdi. Tablonun belli bir disipline dönüşmeye başladığını anlatan Bahçvan, salgın döneminin geride kaldığını ifade ederek "Küresel enflasyon yavaşlayacak. Ama Türkiye'de sorun olmaya devam edecek. Yeni yıl, Türkiye açısından kesinlikle ve kesinlikle kararlılıkla enflasyonla mücadele edilmesi gereken bir yıl olacak. Hiç taviz verilmeden yapılacak bu mücadeleyi, zaten Merkez Bankası ile Hazine ve Maliye Bakanlığının politikalarından da anlıyoruz" dedi. Bahçvan, iç piyasada enflasyona karşı en önemli silah olarak, faizlerin görüldüğü ifade ederek, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Faizlerin yüksek olması ve bu faizlerin yüksek seyri mutlaka ekonomik aktiviteyi ciddi ölçüde yavaşlatacak. İç piyasaya bağlı sektörlerde hem talep noktasında, hem finans kaynağı noktasında bir zorluk yaşanacağı kesin. Şu anda kamunun da tavsiye ettiği, ihracata dönük çalışmalarda ve döviz kazandıracak işlerde fırsatların değerlendirilmesi gerekiyor. Kredi mekanizmaları da bunu destekler nitelikte çalışıyor. İhracat imkanlarını zorlayan ve ihracat fırsatları geliştiren sektörler, gelecek yıl en azından finans erişim açısından daha rahat ve makul geçirecek. Türkiye, son yıllarda 'ne pahasına olursa olsun büyüme' mottosundan, biraz daha 'enflasyonu dizginlemeye' dönük bir mottoya doğru en azından yılın ilk döneminde geçmek zorunda kalacak. Bunu zaten ekim ayından itibaren görmeye de başladık. 2024'te nasıl yaşayacağımız noktasındaki ilk işaretleri almaya başladık. Büyümenin yavaş olduğu dönemlere 700'lere olan CDS, büyümenin durunlaşmaya başladığı dönemlere 280'lere kadar düşmeye başladı." - AA

Erdal Bahçvan

2024'te enflasyona taviz verilmemeli

İSO Başkanı Bahçvan "Küresel enflasyon yavaşlayacak. Ama Türkiye'de sorun olmaya devam edecek. Yeni yıl, Türkiye açısından kesinlikle ve kesinlikle kararlılıkla enflasyonla mücadele edilmesi gereken bir yıl olacak. Hiç taviz verilmeden yapılacak bu mücadeleyi, zaten Merkez Bankası ile Hazine ve Maliye Bakanlığının politikalarından da anlıyoruz" dedi.

FOTOGRAFİST

'BÜYÜME NİTELİKLİ OLMALI'

Erdal Bahçvan, büyümenin niteliğinin önemsenmesi gerektiğini belirterek, "Orta Vadeli Program'da (OVP) konan rakamın altında bir büyümenin sürpriz olmayacağına düşünüyorum. Ama bunu çok da dert etmemek lazım. Yani eğer gelecekte çalışacak makul bir büyümeyle karşılaşırsak da ona bir süre katlanmamız gerekiyor. Bizim bu süreyi çok daha temkinli ve dikkatli götürmemiz lazım. Onun için büyümeyi çok fazla stres yapmamak gerekiyor" değerlendirmesinde bulundu. Bahçvan, Eximbank'ten sermaye yetersizliği değerlendirilmesi gerektiğini belirterek, ihracat **sanayicileri** desteklenmesi açısından İhracat Geliştirme Fonu'nun (İGEF) da önemli bir metot olduğunu vurguladı.

'BANKACI OLDUKLARINI HATIRLADILAR'

Erdal Bahçvan, iç piyasa tarafında ticari krediyi erişimden ziyade ticari kredi maliyetini kaldırmaları sorunu olduğunu belirterek, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Burada finans erişimci değil, yoksul o maliyeti karşılamak mıdır? Finansmana erişim, geçtiğimiz dönemde fiyattan daha ziyade bir yokluk boyutundaydı. Özel bankalar tamamen piyasadan yok olmuşlardı, çekilmişlerdi. Şimdi özel bankaların son 2 aydır tekrar finans dünyasına, varlıklarını hatırladıklarını görüyoruz. Özel bankalar tekrar aktif bir şekilde piyasaya girmeye başladı. Tekrar bankacılığı hatırladılar. Bu en azından vücutta bir kan akışının başlamasına adına olumlu ama tabii ki TL maliyetlerinin kaldırılabilmemesi, bunun karşılığında rasyonel bir iş yapılabilmemesi artık o firmaların ve o sektörün durumuna bağlı. Açıkça söylemeyelim ki ticari kredilerde en azından özel sektör bankalarında, son dönemlerin en pozitif noktadayız. Kredi kanalının daha da açılacağına ümit ediyoruz. Fiyat tarafı ayrı ama miktar tarafının artacağına inanıyoruz. Çünkü kabul etmek lazım ki Türkiye'ye bir fon akışı başladı."

'YATIRIMDA İLK 6 AY SAKIN GEÇECEK'

Erdal Bahçvan, gelecek yıl yatırımlarda bir geri çekilme olacağını belirterek, "Finansman maliyetinin nereye oturacağını göremeden ve günlük hayatı problemler tam anlamıyla çözülmeyene kadar yatırım dönük bakış açısını kısa vadede çok güçlü olacağını düşünmüyorum" dedi. Yeni yatırımlar konusunda enerji sektörünün pozitif ayrışacağını ifade eden Bahçvan, şöyle devam etti: "İtitemin istahı açısından gelecek yılın ilk 6 ayın daha sakın geçeceğini söyleyebilirim ki bu da gayet doğal. Bazı sektörlerimizin ciddi kapasite fazlası var. Bunların da bir rahatlaması lazım. Yılın 2. yarısına kadar, yatırım döneminin daha sakın olacağını düşünüyorum. Yerel seçimler var, enflasyonla mücadeleyle birlikte haziran, temmuz ayından sonra faizlerin düşeceği beklentisi var, dünyadaki faizlerin düşme beklentisi var. Yurt dışından da kaynak sağlanarak, hem maliyet hem vade konusunda yılın 2. yarısında biraz daha olumluya dönecektir. Bu demek değil ki, yatırımlar sıfırlanacak ama ivme ve tempo kaybedeceğimiz kuvvetle muhtemeldir. Yılın ikinci yarısının ise daha farklı bir döneme evinileceğini düşünüyorum."

'KUR AÇISINDAN EN HUZURLU DÖNEM'

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Bahçvan, **sanayiciler** olarak, TL'nin değerinin düşmesi ve yüksek volatilitte konusunda hassas olduklarını ifade ederek, aşın değer kaybının kısa vadede para kazandırsa da uzun vadede farklı çok büyük maliyetlere sebebiyet verdiğini anlattı. İstikrarlı bir kurun en kıymetli kur olduğunu ifade eden Bahçvan, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Ümit ediyoruz ki 2024, inşallah bir teslik olmazsa, kur açısından da son 5 yılın en rahat ve huzurlu dönemi olacak. Tabii belli sektörlerimiz bundan rahatsızlık duyabilir ama ben eminim uzun vadede istikrarlı bir kur, enflasyona ve fiyat istikrarına vereceği olumlu katkı ile birlikte birçok açmazın önümü açmış olacak. Onun için de biraz sabırlı olmamız lazım. Tabii aşın düşmesi gibi bir tablo da bizim için son derece kabul edilmez olur. Ben Merkez Bankasının akıllı ve Türkiye'nin rekabet şansını zorlamayacak ölçüde güdüceğini tahmin ediyoruz."

'SERMAYE PİYASALARI HALKA ARZLA DÖNÜYÜR'

Erdal Bahçvan, mevcut ekonomi yönetiminin enflasyon konusunda başlanılan ispat etmeye başladıkça öz güveninin artmaya başlayacağını ifade ederek, "İhmal etmememiz gereken bir konu da Türkiye'nin son yıllarda ne yazık ki çok uzak kaldığı yabancı sermaye konusudur. Şirket satın almalarında unutulduk resmen" yorumunu yaptı. Şu anda sermaye piyasaları halka arzlar üzerinden dönüyor. Türkiye birçok sektörde, yabancı sermaye açısından güzelenen ve ölenen bir ülke. Gelecek yılın 2. yarısında, inşallah her şey yolunda giderse, bu tür yabancı sermaye hareketlerini farklı farklı sektörlerde görebileceğimizi düşünüyorum."

● **İSTANBUL SANAYİ ODASI** YÖNETİM KURULU BAŞKANI BAHÇIVAN

"Sanayicinin uzun vadeli kredi bulabilme lüksü yok"

İSO Başkanı Bahçivan, YTAK kredilerinin yatırımcı için çok değerli ve anlamlı olduğunu belirterek, "Türkiye'nin mevcut koşullarında, **sanayicinin** yatırım için uzun vadeli kredi bulabilme lüksü hemen hemen yok, hele TL olarak hiç yok. Bu nedenle 10 yıla dönük, fiyatı itibarıyla faiz koşullarından da daha ehven çıkarılmış olan bir kredi paketini, bir kere zaten takdir etmemek mümkün değil" dedi.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, 2023 değerlendirmesi yapıp, 2024 yılı beklentilerini açıkladı. Bahçivan, Eximbank'ın sermaye yapısının güçlendirilmesi gerektiğini belirterek, ihracatçı **sanayicilerin** desteklenmesi açısından İhracatı Geliştirme Fonu'nun (İGEF) da önemli bir metot olduğunu vurguladı. Bahçivan, "Eximbank günlük hayatın, ihracatın önündeki engellerin kaldırılması noktasındaki en önemli kurumsa, **sanayimiz** desteklenerek ve nitelikli yatırımların hayata geçirilmesi noktasında en kilit kurumlardan biri de Kalkınma Bankasıdır. Her ne kadar bir süre önce Kalkınma Bankası yeniden yapılandırılmış olsa da amaçlanan noktaya gelmesi çok gecikmiştir" diye konuştu.

Bahçivan, Yatırım Taahhütlü Avans Kredi (YTAK) enstrümanının henüz çok yeni olduğunu, uygulamaya başladıkça değerlendirme yapmanın daha faydalı olacağını belirterek, ancak yatırımcıların uzun vadeli ve uygun koşullarda yatırım kredisine erişim sağlama, yüksek teknoloji yatırımları hızlandırma, cari denge ve fiyat istikrarına katkı verme gibi hedeflerin her birinin yatırımcı açısından çok anlamlı olduğunu dile getirdi. Bahçivan, "Türkiye'nin ne yazık ki şu anki mevcut koşullarında, **sanayicinin** yatırım için uzun vadeli kredi bulabilme lüksü hemen hemen yok, hele TL olarak hiç yok. Bu nedenle 10 yıla dönük, fiyatı itibarıyla faiz koşullarından da daha ehven bir şekilde çıkarılmış olan bir kredi paketini, bir kere zaten takdir etmemek mümkün değil" ifadelerini kullandı.

Bahçivan, 2024'te enflasyonun Türkiye açısından en önemli sorun olmaya devam edeceğini belirtti. Bahçivan, iç piyasada enflasyona karşı en önemli silah olarak faizlerin görüldüğünü ifade

Bankalar bankacı olduklarını hatırladı

Bahçivan, iç piyasa tarafında ticari krediyi erişimden ziyade ticari kredi maliyetini kaldırabilme sorunu olduğunu belirterek, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Burada finans erişmek midir esas, yoksa o maliyeti karşılamak mıdır? Finansmana erişim, geçtiğimiz dönemde fiyattan daha ziyade bir yokluk boyutundaydı. Özel bankalar tamamıyla

piyasadan yok olmuşlardı, çekilmişlerdi. Şimdi özel bankaların son 2 aydır tekrar finans dünyasında, varlıklarını hatırladıklarını görüyoruz. Tekrar bankacılığı hatırladılar. Açıkça söylemeyelim ki ticari kredilerde en azından özel sektör bankalarında, son dönemlerin en pozitif noktasındayız. Kredi kanalının daha da açılacağını ümit ediyorum."

ederken, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Faizlerin yüksek olması ve bu faizlerin yüksek seyri mutlaka ekonomik aktiviteyi ciddi ölçüde yavaşlatacak. Türkiye, son yıllarda 'ne pahasına olursa olsun büyüme' mottosundan, biraz daha 'enflasyonu dizginlemeye' dönük bir motoya doğru en azından yılın ilk döneminde geçmek zorunda kalacak."

Şirket satın almalarında unutulduk

Bahçivan, "İhmal etmememiz gereken bir konu da Türkiye'nin son yıllarda ne yazık ki çok uzak kaldığı yabancı sermaye konusu. Şirket satın almalarında unutulduk resmen" yorumunu yaptı.

Şu anda sermaye piyasalarının halka arzlar üzerinden döndüğüne değinen Bahçivan, şunları kaydetti: "Kuvvetle muhtemel gelecek yılın 2. yarısında, inşallah her şey yolunda giderse, bu tür

yabancı sermaye hareketlerini farklı farklı sektörlerde görebileceğimizi düşünüyorum. Bu hareketlilik sadece Körfez ülkelerinden de olmayacaktır. Japonya birçok sektörde Türkiye'ye yatırım yaptı. Hintliler geliyor. Sadece Körfez'e takılıp kalmayalım, Uzak Doğu'dan, gerek Asya'dan gerek Avrupa'dan, Amerika'dan yabancı sermaye akışı konusunda bir hareketlilik olacağını düşünüyorum."

İstikrarlı bir kurun en kıymetli kur olduğunu ifade eden Bahçivan, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Ümit ediyorum ki 2024, inşallah bir terslik olmazsa, kur açısından da son 5 yılın en rahat ve huzurlu dönemi olacak. Kurun daha fazla artmasını bir gereklilik olarak gören kesim, bu kurun son 5 yılda nereden nereye geldiğine bakmasında fayda var."

SO BAŞKANI ERDAL BAHÇIVAN 2024 ÖNGÖRÜLERİNİ PAYLAŞTI:

“Her cefanın sonunda mutlaka bir sefa geliyor”

Enflasyonla mücadelede 2024'te de en önemli gündem konusu olacaklarını ifade eden **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan**, “Türkiye ‘ne pahasına olursa olsun büyüme’ mottosundan, ‘enflasyonu dizginleme’ mottosuna geçecek” diye konuştu.

2024'ün kurda son 5 yılın en rahat dönemi olacağını söyleyen Bahçivan, Türkiye'nin yabancı oyuncuları tekrar kazanacağını kaydetti. OVP hedefi altı büyümenin sürpriz olmayacağını belirten Bahçivan, “Gelecekte çalmayacak makul bir büyümeye katlanırsınız” dedi.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, 2023 yılını değerlendirerek, 2024 yılına ilişkin öngörülerini paylaştı. Türkiye'nin yılın ilk yarısında kendi iç gündemi nedeniyle dışarıda olup bitenlerle çok fazla ilgililenmediğini ifade eden Bahçivan, yılın ikinci yarısında ise yeni kurulan hükümet ve ekonomik kadrolardaki değişim ile istikrara dair öz güvenin adım adım oluşmaya başladığını belirtti.

“Düşük büyüme sürpriz olmaz”

2024'te enflasyonun Türkiye açısından en önemli sorun olmaya devam edeceğini belirten Bahçivan, “Yeni yıl, enflasyonla kararlılıkla mücadele edilmesi gereken bir yıl olacak. Bu mücadeleyi, zaten Merkez Bankası ile Hazine ve Maliye Bakanlığının politikalarından da anlıyoruz” dedi. Bahçivan, iç piyasada enflasyona karşı en önemli silah olarak faizlerin görüldüğünü ifade ederek, “Faizlerin yüksek seyri ekonomik aktiviteyi ciddi ölçüde yavaşlatacak. İç piyasaya bağlı sektörlerde hem talep hem finans kaynağı noktasında bir zorluk yaşanacağı kesin. İhracata dönük çalışmalarda fırsatların değerlendirilmesi gerekiyor. Kredi mekanizmalarını da bunu destekler nitelikte çalışıyor. İhracat fırsatlarını geliştiren sektörler gelecek yıl finans erişiminde daha rahat geçirecek” diye konuştu.

Türkiye'nin, ‘ne pahasına olursa olsun büyüme’ mottosundan, biraz daha ‘enflasyon-

“2024, kurda son 5 yılın en rahat dönemi olacak”

Sanayiciler olarak, TL'nin değerinin düşmesi ve yüksek volatilitte konusunda hassas olduklarını söyleyen Bahçivan, aşırı değer kaybının uzun vadede büyük maliyetlere sebebiyet verdiğini anlattı. “İstikrarlı bir kur, en kıymetli kurdur” diyen Bahçivan, “2024, kurda son 5 yılın en rahat dönemi olacak. Kurun artmasını bir gereklilik gören kesimin, bu kurun son 5 yılda nereden nereye geldiğine bakmasında fayda var” diye konuştu.

nu dizginlemeye’ dönük bir mottoya doğru geçmek zorunda kalacağımızı kaydeden Bahçivan, “Bunu zaten ekimden itibaren görmeye de başladık. 2024'ü nasıl yaşayacağımız noktasındaki ilk işaretleri almaya başladık. Tabii her cefanın sonunda mutlaka bir sefa geliyor. Rahatsızlık doğru tespit edilmiş ve tedavisi güven verici bir şekilde ise, belli bir dönem sonunda geleceğe iyimser bakma konusunda moraller de yükselinecek. Bunu CDS'lerde de görmeye başladık” şeklinde konuştu. Büyümenin niteliğinin önemsenmesi gerektiğini belirten Bahçivan “Orta Vadeli Program'da (OVP) konan rakamın altında bir büyümenin sürpriz olmayacağını düşünüyorum. Ama bunu çok

da dert etmemek lazım. Yani eğer gelecekte çalmayacak makul bir büyümeyle karşılaşacaksa da ona bir süre katlanmamız gerekiyor” dedi.

“Uzun vadeli kredi bulma lüksümüz yok”

Eximbank'ın sermaye yapısının güçlendirilmesi gerektiğini belirterek, teminata dayalı bankacılığın geçmiş performans kriterleri değerlendirilerek yumuşatılması gerektiğini ifade eden Bahçivan, “Eximbank günlük hayatın, ihracatın önündeki engellerin kaldırılması noktasındaki en önemli kurumsa, **sanayimizin** desteklenerek ve nitelikli yatırımlar noktasında en kilit kurumlardan biri de Kalkınma Bankası'dır. Bu nedenle yıllardır Kalkınma Bankası'nın Türkiye'nin uzun vadeli **sanayi** finansmanı noktasındaki en önemli kurum haline getirilmesini savunuyoruz. Kalkınma Bankası yeniden yapılandırılmış olsa da amaçlanan noktaya gelmesi çok gecikmiştir” diye konuştu. Bahçivan, Yatırı-

“Yatırım iştahında ilk 6 ay sakin geçecek”

2024'te yatırımlarda bir geri çekilme olacağını belirten Bahçivan, “Yatırım iştahı açısından gelecek yılın ilk 6 ayının daha sakin geçeceğini söyleyebilirim ki, bu da gayet doğal. Bazı sektörlerimizin ciddi kapasite fazlası var. Bunların da bir rahatlaması lazım. Yılın 2'nci yarısına kadar, yatırım döneminin daha sakin olacağını düşünüyorum. Yılın ikinci yarısının ise daha farklı bir döneme evrileceğini öngörüyorum” dedi.

rım Taahhütlü Avans Kredi enstrümanının ise henüz çok yeni olduğunu, uygulandıkça değerlendirme yapmanın daha faydalı olacağını belirtti. Bahçivan, “Türkiye'nin ne yazık ki şu anki mevcut koşullarında, **sanayicinin** yatırım için uzun vadeli kredi bulabilme lüksü hemen hemen yok, hele TL olarak hiç yok. Bununla 10 yıla dönük, fiyatı itibarıyla faiz koşullarından da daha ehven bir şekilde çıkarılmış olan bir kredi paketini takdir etmemek mümkün değil”. Bunlar, doğru hedeflerde ve doğru alanlarda kullanılırsa bir anlam ifade edecek” diye konuştu.

“Bankacılığı hatırladılar”

İç piyasa tarafından ticari krediyi erişimden ziyade ti-

carı kredi maliyetini kaldırmama sorunu olduğunu belirten Bahçivan, “Finansmana erişim, geçtiğimiz dönemde fiyattan daha ziyade bir yokluk boyutundaydı. Özel bankalar tamamıyla piyasadan yok olmuşlardı, çekilmişlerdi. Şimdi özel bankaların son 2 aydır tekrar finans dünyasında, varlıklarını hatırladıklarını görüyoruz. Tekrar bankacılığı hatırladılar. Ticari kredilerde en azından özel sektör bankalarında, son dönemlerin en pozitif noktadayız. Kredilerin daha da açılacağını umuyorum. Fiyat tarafı ayrı ama miktar tarafının artacağına inanıyorum” dedi.

“Yabancı akışı 2'nci yarıda”

Bahçivan, “İhmal etmememiz gereken bir konu da Türkiye'nin son yıllarda çok uzak kaldığı yabancı sermaye konusu. Şirket satın almalarında unutulduk resmen” yorumunu yaptı. Şu anda sermaye piyasalarının halka arzlar üzerinden döndüğüne değinen Bahçivan, “Türkiye birçok sektörde, yabancı sermaye açısından gözlenen ve özlenen bir ülke. Hem mevcut yatırımlara, hem de mevcut şirketlerimize talep olacağı gibi sıfırdan ya da ortaklık yoluyla da yabancı oyuncuları Türkiye tekrar kazanacak. Gelecek yılın 2'nci yarısında, yabancı sermaye hareketlerini farklı farklı sektörlerde görebileceğimizi düşünüyorum. Sadece Körfez'e takılıp kalmayalım, Uzak Doğu'dan, Asya'dan, Avrupa'dan, Amerika'dan yabancı sermaye akışında bir hareketlilik olacak” şeklinde konuştu.

ENFLASYON 2024'ÜN SORUNU OLMAYA DEVAM EDECEK

Istanbul Sanayi Odası Başkanı **Erdal Bahçivan**, 2024'te enflasyonun Türkiye açısından en önemli sorun olmaya devam edeceğini söyledi. Bahçivan, iç piyasada enflasyona karşı en önemli silah olarak faizlerin görüldüğünü ifade ederek, "Faizlerin yüksek olması ve yüksek

seyri ekonomik aktiviteyi ciddi ölçüde yavaşlatacak. İç piyasaya bağlı sektörlerde hem talep noktasında, hem finans kaynağı noktasında bir zorluk yaşanacağı kesin" dedi.

Bahçivan yaşanan sıkıntıların sonunda enflasyonun düşecek olmasını, "Tabii her bir cefanın

sonunda mutlaka bir sefa geliyor" diye niteledi, "Adı konmuş ve doğru tespit edilmiş bir rahatsızlık ve onun tedavisi güven verici bir şekilde ise zaten belli bir dönem sonunda geleceğe iyimser bakma konusunda moraller de yükselecek. Bunu CDS'lerde de görmeye başladık" dedi.

İSO Başkanı Bahçivan'dan "Türkiye'nin 2024'te yabancı sermayeyi tekrar kazanacağı" vurgusu

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, "Kuvvetle muhtemel gelecek yılın 2. yarısında, her şey yolunda giderse, yabancı sermaye hareketlerini farklı farklı sektörlerde göreceğiz." dedi.

İSTANBUL (AA) - İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, Türkiye'nin birçok sektörde yabancı sermaye açısından gözlenen ve özlünen bir ülke olduğunu belirterek, "Yabancı sermayeyi Türkiye tekrar kazanacak. Kuvvetle muhtemel gelecek yılın 2. yarısında, her şey yolunda giderse, yabancı sermaye hareketlerini farklı farklı sektörlerde göreceğiz." dedi. Bahçivan, 2023 değerlendirmeleri ve 2024 öngörülerine ilişkin AA muhabirine yaptığı açıklamada, yılın hemen başında Kahramanmaraş merkezli gerçekleşen depremlerin sadece ekonomiyi değil, bütün dengeleri alt üst ettiğini ifade ederek, depremler sonrası yapılan Cumhurbaşkanlığı ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimleri'nin de yılın önemli bir gündem maddesi olarak öne çıktığını söyledi. Türkiye'nin yılın ilk yarısında kendi iç gündemi nedeniyle dışarıda olup bitenlere çok fazla ilgililenmediğini ifade eden Bahçivan, yılın ikinci yarısında ise yeni kurulan hükümet ve ekonomik kadrolardaki değişim ile istikrara dair öz güvenin adım adım oluşmaya başladığını, tablonun belli bir disipline kavuşmaya doğru dönüşmeye başladığını belirtti. Bahçivan, salgından sonra dünya ekonomisine uzun yıllar sonra tekrar gündem olan enflasyon gerçeğinin 2023 yılında zirve yaptığını, enflasyona neden olan faktörlerin de yavaş yavaş ortadan kalkmasıyla küresel anlamda enflasyonun gerileyeceğini kaydetti. Gerek Avrupa Merkez Bankasının gerek Fed'in parasal sıkılaştırmaya yönelik adımlarda bir dönüşümün yaşanacağına dair işaretler verdiği aktaran Bahçivan, "2024 en kötünün artık daha geride kalmaya başlayacağı bir yıl olarak görmüyoruz. Hala enflasyona dair belirsizlikler olsa da artık en üst noktasını büyük bir ihtimale aşıldığı konusunda genel bir kanaat hakim. Yılın son döneminde kendini iyice hissettiren bir dünya durgunluğu söz konusu. Başta Çin olmak üzere, Asya'da, Avrupa'da PMI rakamlarından da anlaşılacağı üzere her yerde bu durgunluğu görüyoruz." diye konuştu.

"OVP'deki rakamın altında gerçekleşen bir büyüme, sürpriz olmayacak"

Erdal Bahçivan, 2024'te enflasyonun Türkiye açısından en önemli sorun olmaya devam edeceğini belirterek, "Yeni yıl, Türkiye açısından kesinlikle ve kesinlikle kararlılıkla enflasyonla mücadele edilmesi gereken bir yıl olacak. Hiç taviz verilmeyen yapılacak bir mücadeleyi, zaten Merkez Bankası ile Hazine ve Maliye Bakanlığının politikalarından da anlıyoruz." dedi.

Bahçivan, iç piyasada enflasyonla karşı en önemli silah olarak faizlerin görüldüğünü ifade ederek, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Faizlerin yüksek olması ve bu faizlerin yüksek seyri mutlaka ekonomik

aktiviteyi ciddi ölçüde yavaşlatacak. İç piyasaya bağlı sektörlerde hem talep noktasında, hem finans kaynağı noktasında bir zorluk yaşanacağı kesin. Şu anda kamunun da tavsiye ettiği, ihracata dönük çalışmalarda ve döviz kazandıracak işlerde fırsatların değerlendirilmesi gerekiyor. Kredi mekanizmaları da bunu destekler nitelikte çalışıyor. İhracat imkanlarını zorlayan ve ihracat fırsatları geliştirilen sektörler, gelecek yılı en azından finansa erişim açısından daha rahat ve makul geçirecek. Türkiye, son yıllarda 'ne pahasına olursa olsun büyüme' mottosundan, biraz daha 'enflasyonu dizginlemeye' dönük bir mottoya doğru en azından yılın ilk döneminde geçmek zorunda kalacak. Bunu zaten ekim ayında itibaren görmeye de başladık. 2024'ü nasıl yaşayacağımız noktasındaki ilk işaretleri almaya başladık. Tabii her bir cefanın sonunda mutlaka bir sefa geliyor. Adı konmuş ve doğru tespit edilmiş bir rahatsızlık ve onun tedavisi güven verici bir şekilde ise zaten belli bir dönem sonunda geleceği iyimser bakma konusunda moralde de yükselecek. Bunu CDS'lerde de görmeye başladık. Büyümenin yüksek olduğu dönemlerde 700'lerde olan CDS, büyümenin durgunlaşmaya başladığı dönemlerde 280'lere kadar düşmeye başladı." Bahçivan, büyümenin niteliğinin önemsenmesi gerektiğini belirterek, "Orta Vadeli Program'da (OVP) konan rakamın altında bir büyümenin sürpriz olmayacağını düşünüyorum. Yani eğer gelecekte kalıyacak makul bir büyümeyle karşılaşacak olsak da ona bir süre katlanmamız gerekiyor. Bizim bu süreci çok daha temkinli ve dikkatli götürmemiz lazım. Onun için büyüme için çok fazla stres yapmamak gerekiyor." değerlendirmesinde bulundu.

"Sanayicinin yatırım için uzun vadeli kredi bulabilme lüksü hemen yok, hele TL olarak hiç yok"

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Bahçivan, Eximbank'ın sermaye yapısının güçlendirilmesi gerektiğini belirterek,

ihracatçı sanayicilerin desteklenmesi açısından İhracatı Geliştirme Fonu'nun (İGEF) da önemli bir metot olduğunu vurguladı.

Eximbank'ın teminata dayalı bankacılık anlayışının en azından geçmiş performans kriterleri değerlendirilerek yumuşatılması gerektiğini ifade eden Bahçivan, "Eximbank günlük hayatın, ihracatın önündeki engellerin kaldırılması noktasındaki en önemli kurumsa, sanayimizin desteklenerek ve nitelikli yatırımların hayata geçirilmesi noktasında en kilit kurumlardan biri de Kalkınma Bankasıdır. Bu nedenle yıllardır Kalkınma Bankasının Türkiye'nin uzun vadeli sanayi finansmanı noktasındaki en önemli kurumu haline getirilmesini savunuyoruz. Her ne kadar bir süre önce Kalkınma Bankası yeniden yapılandırılmış olsa da amaçlanan noktaya gelmesi çok geçmiştir." diye konuştu.

Bahçivan, Yatırım Taahhütlü Avans Kredi enstrümanının henüz çok yeni olduğunu, uygulamaya başladıkça değerlendirme yapmanın daha faydalı olacağını belirterek, ancak yatırımcıların uzun vadeli ve uygun koşullarda yatırım kredisine erişim sağlama, yüksek teknoloji yatırımları hızlandırma, cari denge ve fiyat istikrarına katkı verme gibi hedeflerin her birinin yatırımcı açısından çok anlamlı olduğunu dile getirdi. Bahçivan, enstrümanın uzun vadeli, nitelikli krediye dönüş ve sübvansiyonlu bir kredi olması anlamında önemli ve değerli olduğunu vurgulayarak, "Türkiye'nin ne yazık ki şu anki mevcut koşullarında, sanayicinin yatırım için uzun vadeli kredi bulabilme lüksü hemen hemen yok, hele TL olarak hiç yok. Bu nedenle 10 yıla dönük, fiyati itibarıyla faiz koşullarından da daha ehven bir şekilde çıkarılmış olan bir kredi paketini, bir kere zaten takdir etmemek mümkün değil. Bunlar, doğru hedeflerde ve doğru alanlarda kullanılırsa bir anlam ifade edecek. Bu konuda bakanlığımızın disiplini, bütün olumlulukları ortaya koyacaktır." ifadelerini kullandı.

"Son 2 aydan beri, özel bankalar bankacı olduklarını hatırladı"

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, iç piyasa tarafında ticari krediyi erişimden ziyade ticari kredi maliyetini kaldırmaları sorununu olduğunu belirterek, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Burada finansa erişim midir esas, yoksa o maliyeti karşılamak mıdır? Finansmana erişim, geçtiğimiz dönemde fiyattan daha ziyade bir yokluk boyutundaydı. Özel bankalar tamamıyla piyasadan yok olmuşlardı, çekilmişlerdi. Şimdi özel bankaların son 2 aydır tekrar finans dünyasında, varlıklarını hatırladıklarını görüyoruz. Özel bankalar tekrar aktif bir şekilde piyasaya girmeye başladı. Tekrar bankacılığı hatırladılar. Bu en azından vücuda bir kan akışının başlaması adına olumlu ama tabii ki TL maliyetlerinin kaldırılabilmesi, bunun karşılı-

ğında rasyonel bir iş yapılabilmesi artık o firmaların ve o sektörün durumuna bağlı. Açıkça söyleyeyim ki ticari kredilerde en azından özel sektör bankalarında, son dönemlerin en pozitif noktasındayız. Kredi kanalının daha da açılacağını ümit ediyorum. Fiyat tarifi ayrı ama miktar tarafının artacağına inanıyorum. Çünkü kabul etmek lazım ki Türkiye'ye bir fon akışı başladı." Sürdürülebilirlik konusunda her sektörde ciddi anlamda yatırımlara ihtiyaç duyulduğunu aktaran Bahçivan, özel sektör bankacılığı anlayışıyla bu tür yatırımlara doğru ve ucuz kaynak bulabilmenin çok kolay olmadığını, dünyada da sürdürülebilir finansman denildiğinde bambaşka finansman modellerinin konuşulduğunu söyledi.

Bahçivan, "Sürdürülebilirlik konusunda geç kaldığımızı söyleyemem ama yeterince hızlı hareket edemiyoruz. 2023'ün yoğun gündemi içerisinde bu konuya odaklanamadık ancak 2024'ü çok daha etkin kullanmamız gerekiyor. Çünkü karşımıza bir gerçek geliyor. Bu konunun ihmalı ya da geçilmesi bize çok büyük bedeller ödetecek. Yeni yatırımlar kadar mevcut yatırımların da kendini değiştirmesi bir kaynağa bağlı. Dünyada bunun için para da var. Türkiye bu süreci doğru yönetirse nakit bulma açısından da önünde çok büyük bir fırsat olduğunu söyleyebiliriz. Gecikmemiz belki şu an sıkıntı ve tehdit ama doğru yönetirsek bu durumu, tersine çevirme şansımız var." şeklinde konuştu.

"Yatırım ihtihası açısından ilk 6 ay daha sakin geçecek"

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, gelecek yıl yatırımlarda bir geri çekilme olacağını belirterek, "Finansman maliyetinin nereye oturacağını görmeden ve günlük hayatı etkileyecek problemler tam anlamıyla çözülmeden yatırıma dönük bakış açısından kısa vadede çok güçlü olacağını düşünmüyorum." dedi. Yeni yatırımlar konusunda enerji sektörünün pozitif ayrışacağını ifade eden Bahçivan, şöyle devam etti:

"Yatırım ihtihası açısından gelecek yılın ilk 6 ayının daha sakin geçeceğini söyleyebiliriz ki bu da gayet doğal. Bazı sektörlerimizin ciddi kapasite fazlası var. Bunların da bir rahatlaması lazım. Yılın 2. yarısına kadar, yatırım döneminin daha sakin olacağını düşünüyorum. Yerel seçimler var, enflasyonla mücadeleyle birlikte haziran, temmuz ayından sonra faizlerin düşeceği beklentisi var, dünyadaki faizlerin düşme beklentisi var. Yurt dışından da kaynak sağlayarak, hem maliyet hem vade konusunda yılın 2. yarısında biraz daha olumluya dönecektir. Bu demek değil ki, yatırımlar sınırlanacak ama ivme ve tempo kaybedeceğimiz kuvvetle muhtemel. Yılın ikinci yarısını ise daha farklı bir döneme evrileceğini düşünüyorum."